

Çağan ERSÖZ, Yavuz Tolga KORKMAZ, Zeynep Rana GÜR, Müberra İNANIR, Taylan KÖSE, Rimaz JABBAN, Mehmet Ali EMİRZEOĞLU
Karadeniz Teknik Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Cerrahisi Bölümü

GİRİŞ

Gömülü dişler, sürme yaşı tamamlandığı hâlde dental arkta çeşitli sebepler nedeniyle yerini alamamış ve tamamen veya kısmen kemik ve yumuşak doku içerisinde kalmış dişler olarak tanımlanmaktadır. Gömülü dişler, semptom göstermeden varlığını sürdürebildiği gibi nevraljiform ağrılara, fokal enfeksiyona, temporomandibular eklem şikayetlerine, komşu dişlerde kök rezorpsiyonlarına ve birçok dental patoloji oluşumuna sebebiyet vermektedir. En sık görülen dental patolojiler arasında dentigeröz kist oluşumu vardır. Yaptığımız araştırmanın temel amacı; maksilla ve mandibulada izlenen gömülü dişlerle ilişkili dental patolojilerin insidansını ve bu dental patolojilerin tanımlamasını hedeflemektedir.

Resim 1) Sol alt gömülü yirmi yaş dişiyle ilişkili odontojenik keratokistin radyografik görüntüsü

Resim 2) Hastanın tedavi sonrası sekizinci yılındaki radyografik görüntüsü

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Yaptığımız çalışma; Karadeniz Teknik Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim dalı kliniğine 2019-2024 yılları arasında tedavi amaçlı başvuran ve çeşitli sebeplerle panoramik radyografileri alınmış hastaların dosyaları ve panoramik röntgenleri retrospektif olarak incelenerek yapılmıştır. Bu retrospektif çalışmada çeşitli dahil edilme kriterlerini karşılayan hastalar araştırılmıştır. Bu kriterler; hastaların klinik verilerinin ve panoramik röntgenlerinin mevcut olması, biyopsi raporlarının incelenebilmesi, eksik verisi olmaması şeklinde sıralanmaktadır. Klinik ve/veya radyografik olarak eksik verilere sahip, herhangi bir gömülü dişle ilişkisi olmayan patolojilere sahip olan hastalar dışlama kriterleri kapsamında çalışmada değerlendirilmemiştir. Bu retrospektif çalışmada ilgili hastaların; Karadeniz Teknik Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi kliniğinin görüntü arşivindeki panoramik radyografileri taranmıştır. Yaptığımız çalışmada, rutinde kliniğimizde gerçekleştirilen kist operasyonu gibi çeşitli cerrahi tedavi protokolü uygulanmış olup ilişkili gömülü diş/dişlere sahip hastaların demografik verileri incelenmiştir. Fakültemizde bulunan bir panoramik radyografi cihazı (Kodak 9000C; Kodak Dental Systems, Carestream Health, Rochester, NY, ABD) ile öncesinde elde edilen hastaların radyolojik kayıtları (preoperatif panoramik röntgen) kalibre edilerek gömülü dişlerle ilişkili patolojilerin lokalizasyonları ve tipleri tespit edilmiş olup boyutları mm cinsinden incelenmiştir. Bu tespit ve ölçümler bir grup çalışması şeklinde yapılmıştır ve hastalardan elde edilen veriler istatistiksel analizde kullanılmıştır.

BULGULAR

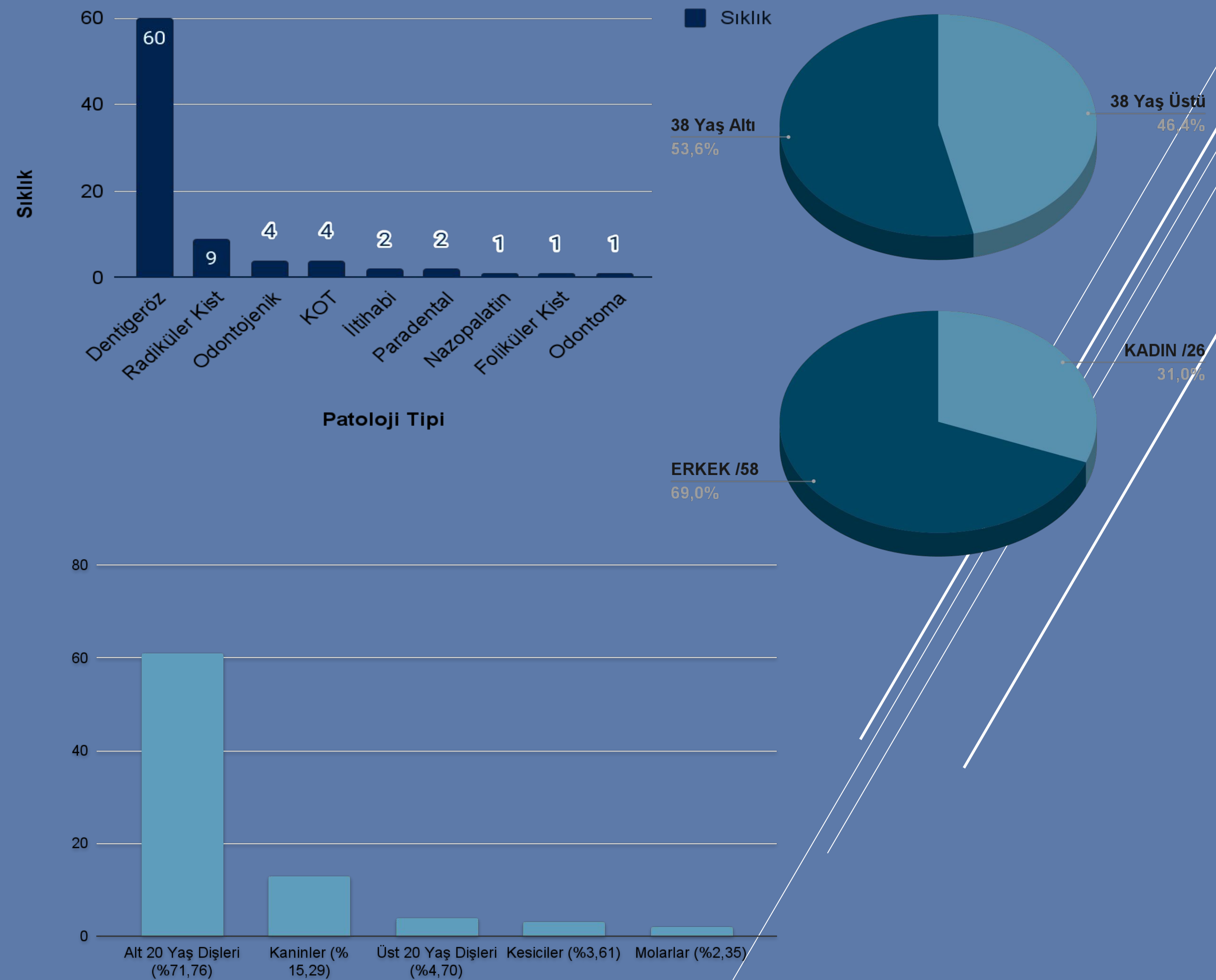
Bu araştırmamızda gömülü dişlerle ilişkili dental patolojiler incelenmiş olup toplam 84 olgu değerlendirilmiştir. Olguların 58'i erkek (%69,04), 26'sı ise kadın (%30,95) olarak saptanmıştır.

İlgili hastaların ortalama yaşı 38 (± 16) olarak bulunmuştur. Yaş dağılımına göre, 38 yaş ve altı bireyler 45 olgu (%53,57) ile çoğunluğu oluştururken 38 yaş üzeri bireyler 39 olgu (%46,42) ile buna yakın bir oranda temsil edilmiştir.

Lokalizasyon açısından en sık etkilenen bölge alt yirmi yaş dişleri olup 61 olguda (%72,61) bu bölgede patoloji izlenmiştir. Bunu sırasıyla kanin dişler (%15,47), üst yirmi yaş dişleri (%3,57), kesiciler (%2,38) ve 1. ve 2. molarlar (%2,38) takip etmiştir.

Patoloji türü açısından en sık karşılaşılan lezyon dentigeröz kist olup 60 olguda (%71,42) saptanmıştır. Diğer patolojiler arasında radiküler kist (%10,71), odontojenik keratokist (%9,52), paradental kist (%2,38), iltihabi granülasyon dokusu (%2,38), foliküler kist (%1,19), nazopalatin kanal kisti (%1,19) ve odontoma (%1,19) yer almıştır.

Lezyonların çapı değerlendirildiğinde ortalama lezyon çapı 15 mm olarak hesaplanmıştır. Olguların 10'unda (%11,90) çap 10 mm'nin altında, 25'inde (%29,76) tam olarak 10 mm, 24'ünde (%28,57) 11-15 mm arasında ve yine 25'inde (%29,76) 15 mm'nin üzerinde olarak ölçülmüştür.

SONUÇ

Gömülü dişler, takibi yapılmadığı durumlarda sıklıkla dental patoloji oluşumuna neden olmaktadır. Aynı zamanda bu dental patolojilerin boyutları zamanla artarak önemli anatomik oluşumlara zarar vermektedir. Bu durumun önüne geçebilmek için yaptığımız çalışmada ortaya koyduğumuz verilere göre dental patolojilerin insidansı bilinip klinik olarak eksik diş mevcudiyetinde gömülü dişlerle ilişkili bir dental patoloji varlığı araştırılmalıdır.